

Monetarna Ekonomija

Drugi del: Mednarodni denarni sistemi in Evropska monetarna integracija

Literatura: Richard Baldwin and Charles Wyplosz,
European Economic Integration, 3rd edition

Pogl. 9: Osnovna makroekonomska orodja

Pogl. 10: Izbira režima deviznega tečaja Evrope

Pogl. 11: Optimalna denarna območja

Pogl. 16: Evropski monetarni sistem

Pogl. 17: Evropska monetarna unija

Pogl. 18: Fiskalna politika in Sporazum o rasti in stabilnosti

Pogl. 19: Finančni trgi in evro

Poglavje 9

Osnovna

makroekonomska orodja

Osnovna makroekonomska orodja

- Ponovitev osnovnih makroekonomskih konceptov,
- v luči monetarne politike oziroma politike deviznega tečaja.

Proizvod in cene

BDP

BDP = vsota vse proizvodnje = vsota vseh
prodaj = vsota vseh dohodkov

Realni / Nominalni BDP

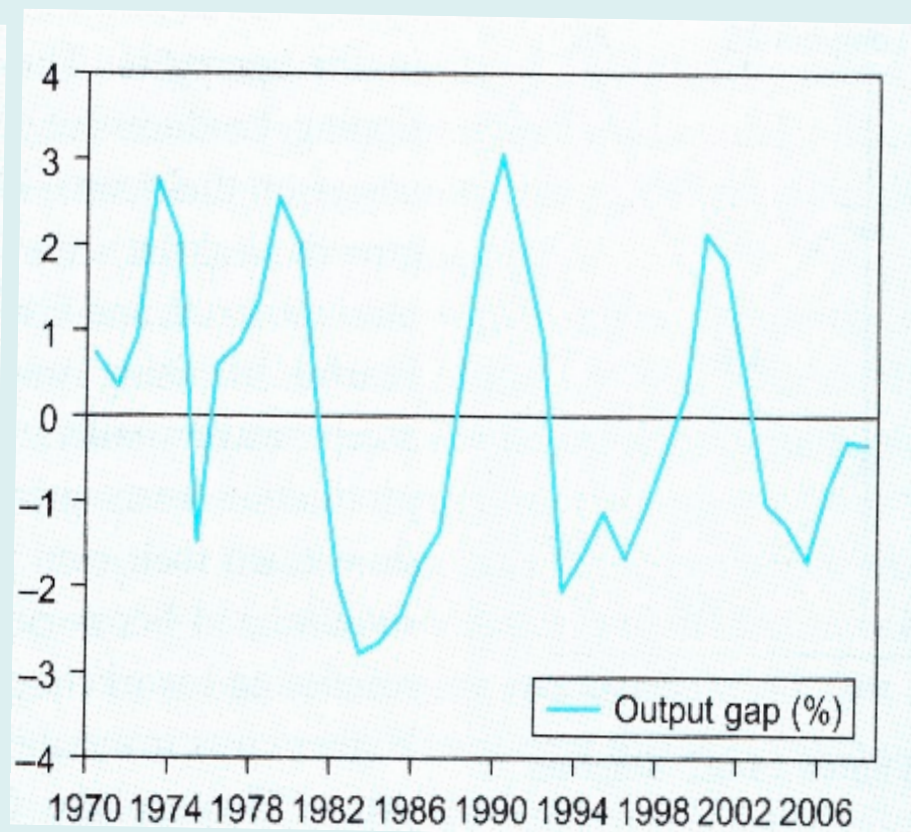
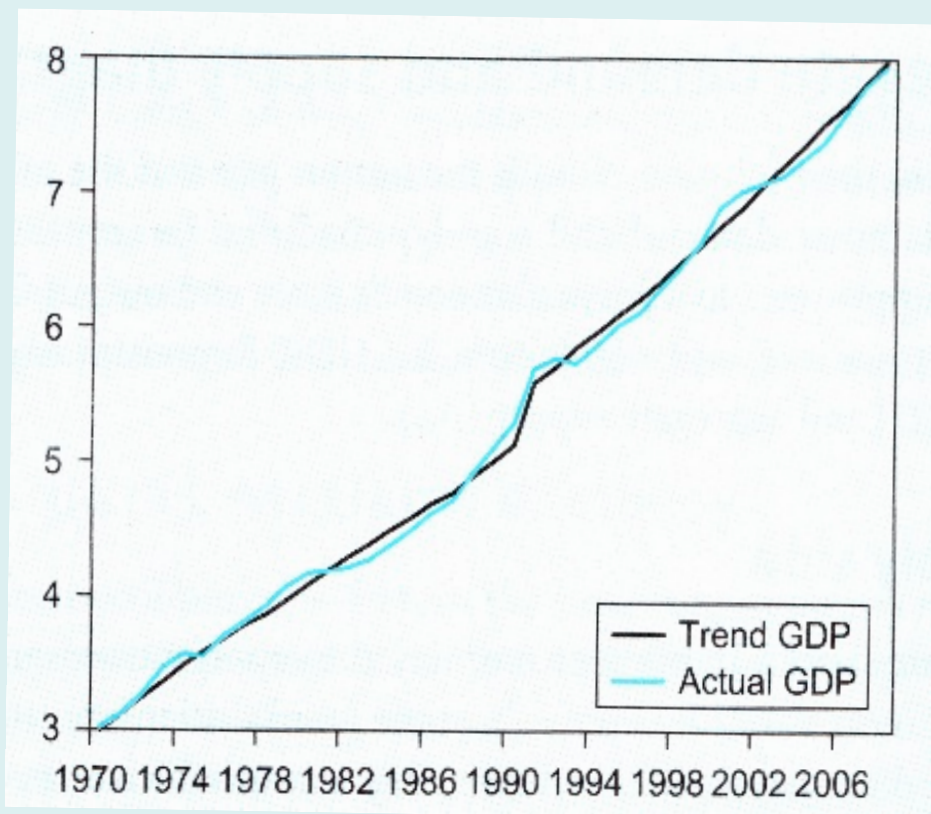
Rast realnega BDP / Inflacija

Proizvod in cene

Ciklično gibanje BDP

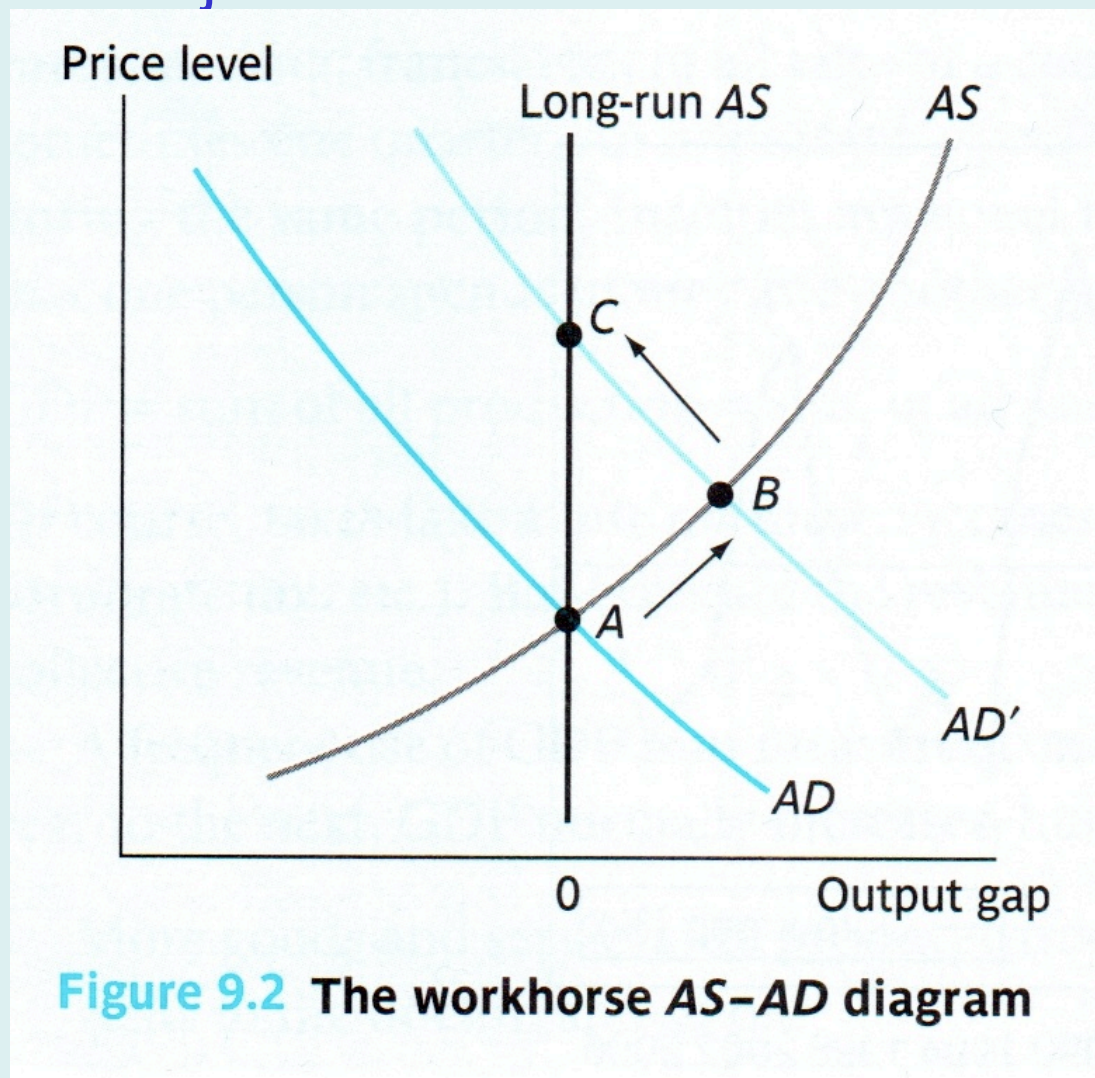
Proizvodna vrzel = dejanski proizvod – potencialni proizvod

Slika: BDP Evro območja, 1970-2008

Agregatno povpraševanje in agregatna ponudba

Povezava med ravno cen in BDP

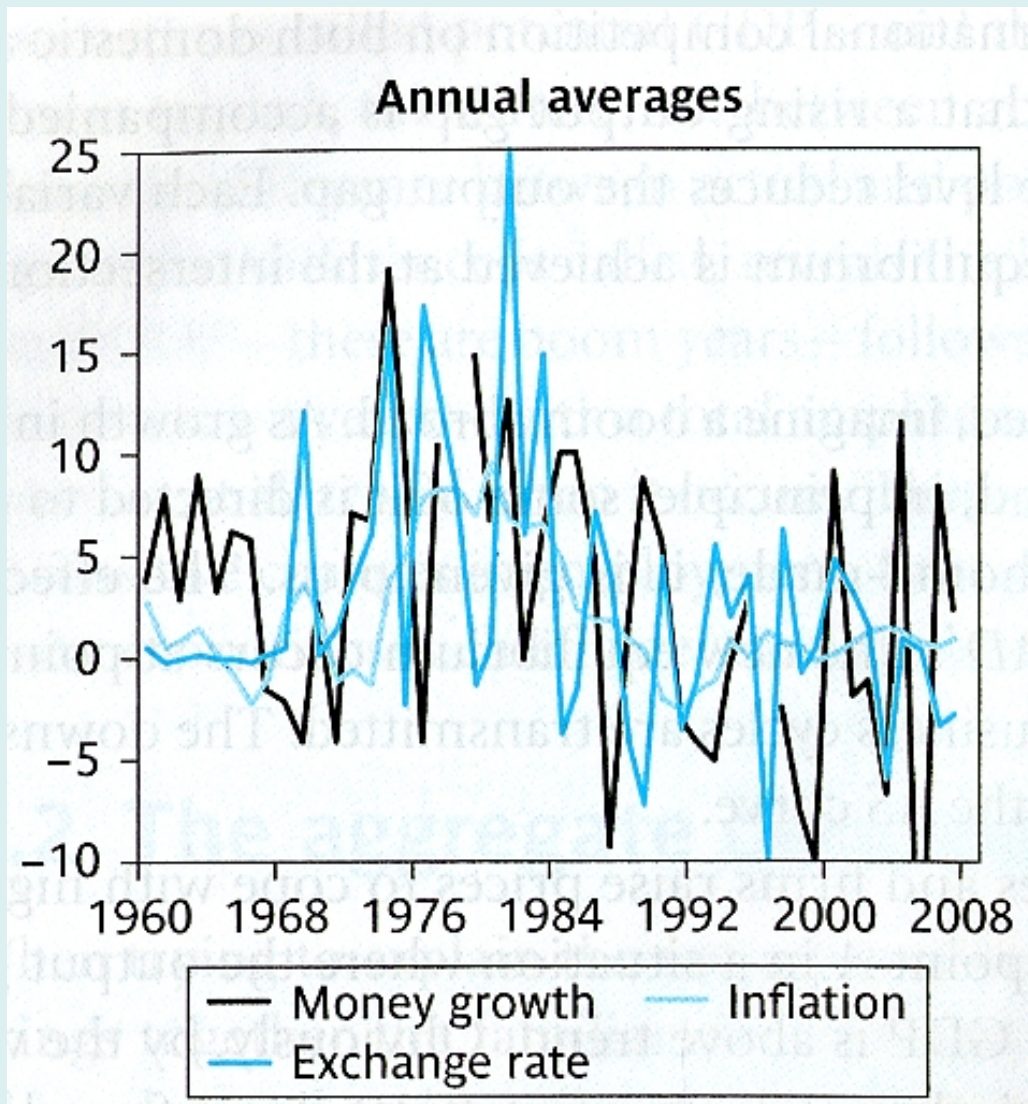
Dolgi rok (1): nevtralnost denarja

Na dolgi rok količina denarja nima vpliva na realne kategorije.

Rast denarnega agregata se proporcionalno odraza v rasti cen in v gibanju deviznega tečaja.

Dolgi rok (1): nevtralnost denarja

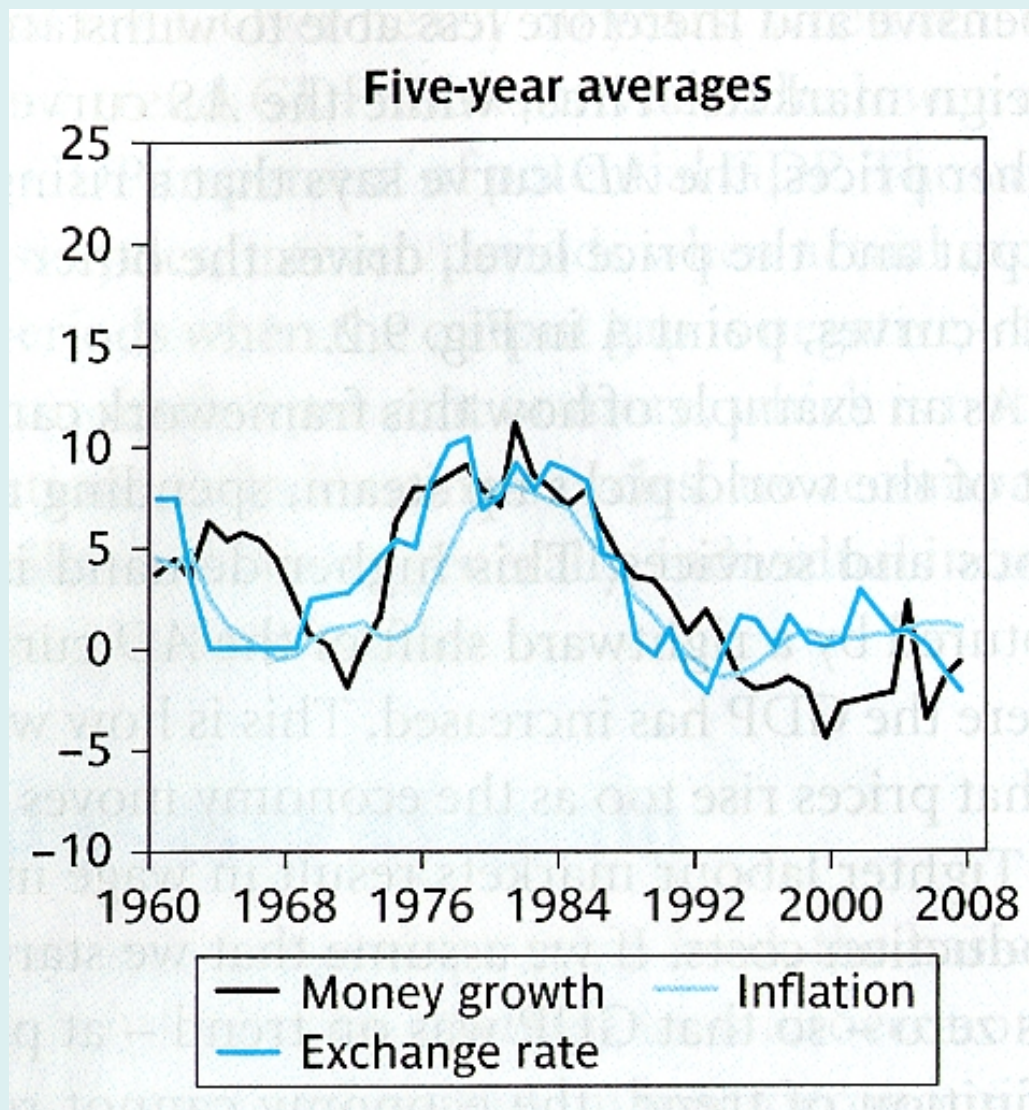
Stopnja rasti v Franciji minus stopnja rasti v Švici

Letna povprečja:
ni vidnih povezav

Dolgi rok (1): nevtralnost denarja

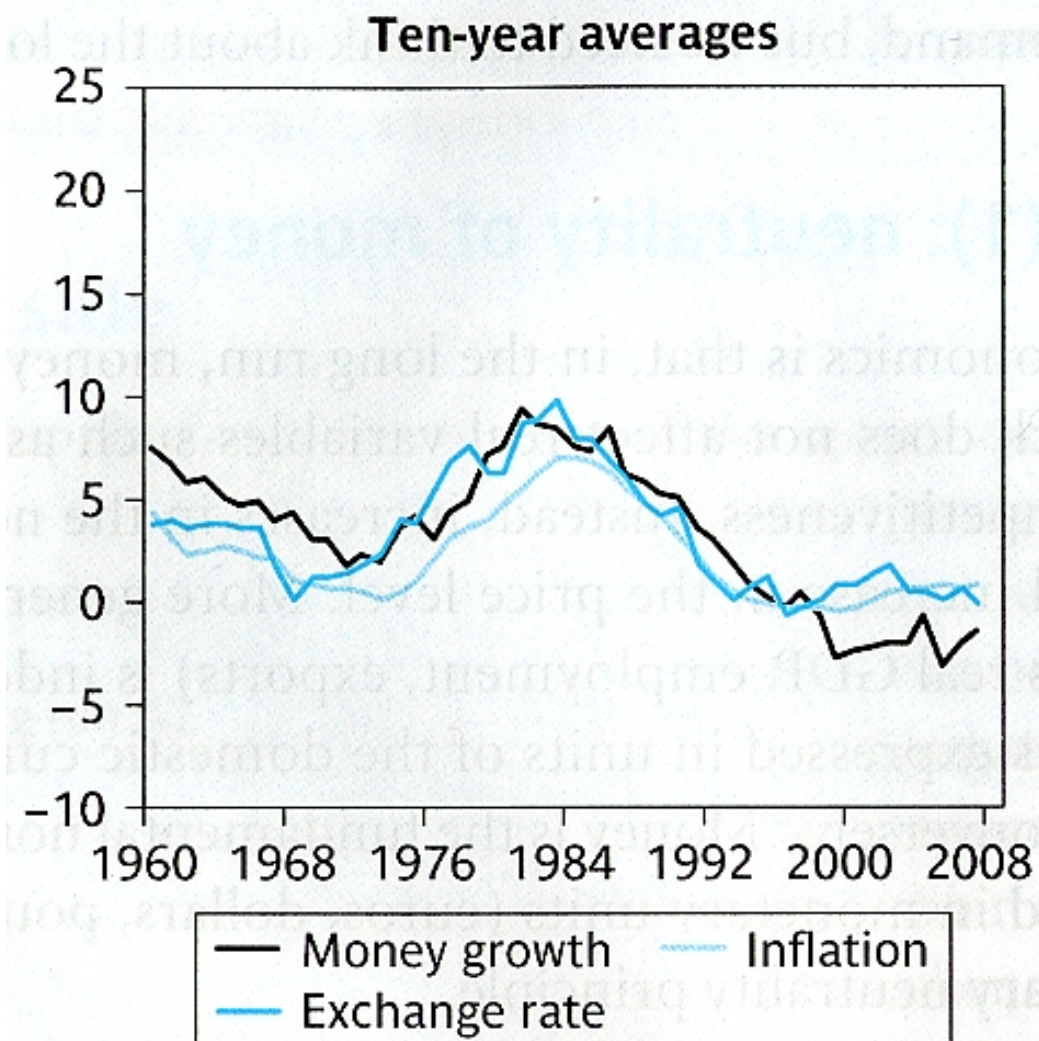
Stopnja rasti v Franciji minus stopnja rasti v Švici

Pet-letna povprečja:
že bolje vidne povezave

Dolgi rok (1): nevtralnost denarja

Stopnja rasti v Franciji minus stopnja rasti v Švici

Deset-letna povprečja:
Precejšnja povezanost

Rast cen in rast deviznega
tečaja sledita rasti količine
denarja

Dolgi rok (1): nevtralnost denarja

- Agregatno povpraševanje in agregatna ponudba: agregatna ponudba je na dolgi rok navpična.

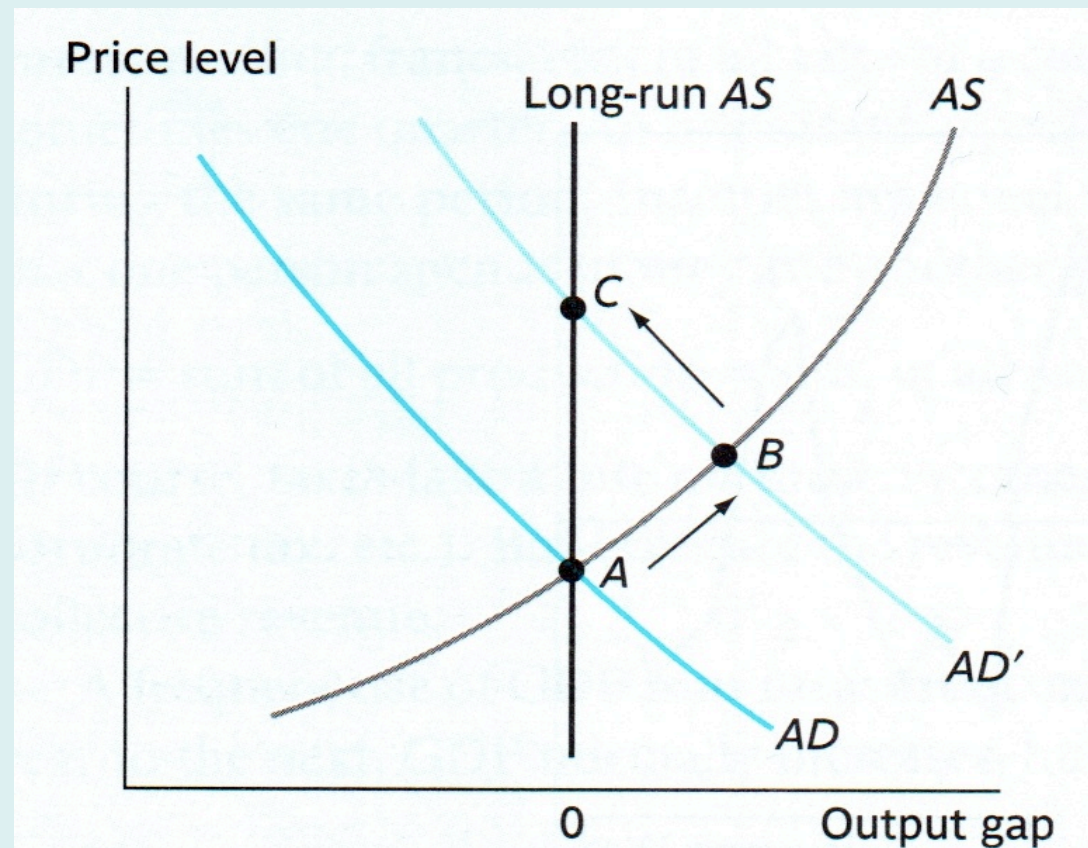

Figure 9.2 The workhorse AS-AD diagram

Dolgi rok (2): pariteta kupne moči

Nevtralnost denarja ima torej vpliv tudi na devizni tečaj: Načelo paritete kupne moči (PPP)

Na dolgi rok:

depreciacija deviznega tečaja = domača inflacija – tuja inflacija

Inflacija pa je povezana z rastjo količine denarja!

Dolgi rok (2): pariteta kupne moči

Francija in Švica: letna povprečja 1951-2004

Average money growth: France less Switzerland	2.5
Average inflation: France less Switzerland	2.4
Average appreciation CHF vs. FRF	3.0

Dolgi rok (2): pariteta kupne moči

- Nominalni devizni tečaj (E) – cena domače valute izražena v tuji valuti (koliko dolarjev za evro!)
- Realni devizni tečaj:
 - Definiran kot $\lambda = EP/P^*$

Primerjava domačih cen s tujimi cenami, izraženih v isti valuti

Kazalnik konkurenčnosti

Apreciacija realnega tečaja pomeni zmanjšanje konkurenčnosti.

The hamburger standard

	Big Mac prices		Implied PPP* of the dollar	Actual exchange rate: Jan 30th	Under (-)/over(+) valuation against the dollar, %
	in local currency	in dollars			
United States†	\$3.54	3.54	-	-	
Argentina	Peso 11.50	3.30	3.25	3.49	-7
Australia	A\$3.45	2.19	0.97	1.57	-38
Brazil	Real 8.02	3.45	2.27	2.32	-2
Britain	£2.29	3.30	1.55‡	1.44‡	-7
Canada	C\$4.16	3.36	1.18	1.24	-5
Chile	Peso 1,550	2.51	438	617	-29
China	Yuan 12.5	1.83	3.53	6.84	-48
Czech Republic	Koruna 65.94	3.02	18.6	21.9	-15
Denmark	DK 29.5	5.07	8.33	5.82	43
Egypt	Pound 13.0	2.34	3.67	5.57	-34
Euro area§	€3.42	4.38	1.04**	1.28**	24
Hong Kong	HK\$13.3	1.72	3.76	7.75	-52
Hungary	Forint 680	2.92	192	233	-18
Indonesia	Rupiah 19,800	1.74	5,593	11,380	-51
Israel	Shekel 15.0	3.69	4.24	4.07	4
Japan	¥290	3.23	81.9	89.8	-9
Malaysia	Ringgit 5.50	1.52	1.55	3.61	-57
Mexico	Peso 33.0	2.30	9.32	14.4	-35
New Zealand	NZ\$4.90	2.48	1.38	1.97	-30
Norway	Kroner 40.0	5.79	11.3	6.91	63
Peru	Sol 8.06	2.54	2.28	3.18	-28
Philippines	Peso 98.0	2.07	27.7	47.4	-42
Poland	Zloty 7.00	2.01	1.98	3.48	-43
Russia	Ruble 62.0	1.73	17.5	35.7	-51
Saudi Arabia	Riyal 10.0	2.66	2.82	3.75	-25
Singapore	S\$3.95	2.61	1.12	1.51	-26
South Africa	Rand 16.95	1.66	4.79	10.2	-53
South Korea	Won 3,300	2.39	932	1,380	-32
Sweden	SKR 38.0	4.58	10.7	8.30	29
Switzerland	CHF 6.50	5.60	1.84	1.16	58
Taiwan	NT\$75.0	2.23	21.2	33.6	-37
Thailand	Baht 62.0	1.77	17.5	35.0	-50
Turkey	Lire 5.15	3.13	1.45	1.64	-12

*Purchasing-power parity; local price divided by price in the United States

†Average of New York, Chicago, Atlanta and San Francisco ‡Dollars per pound

§Weighted average of prices in euro area **Dollars per euro

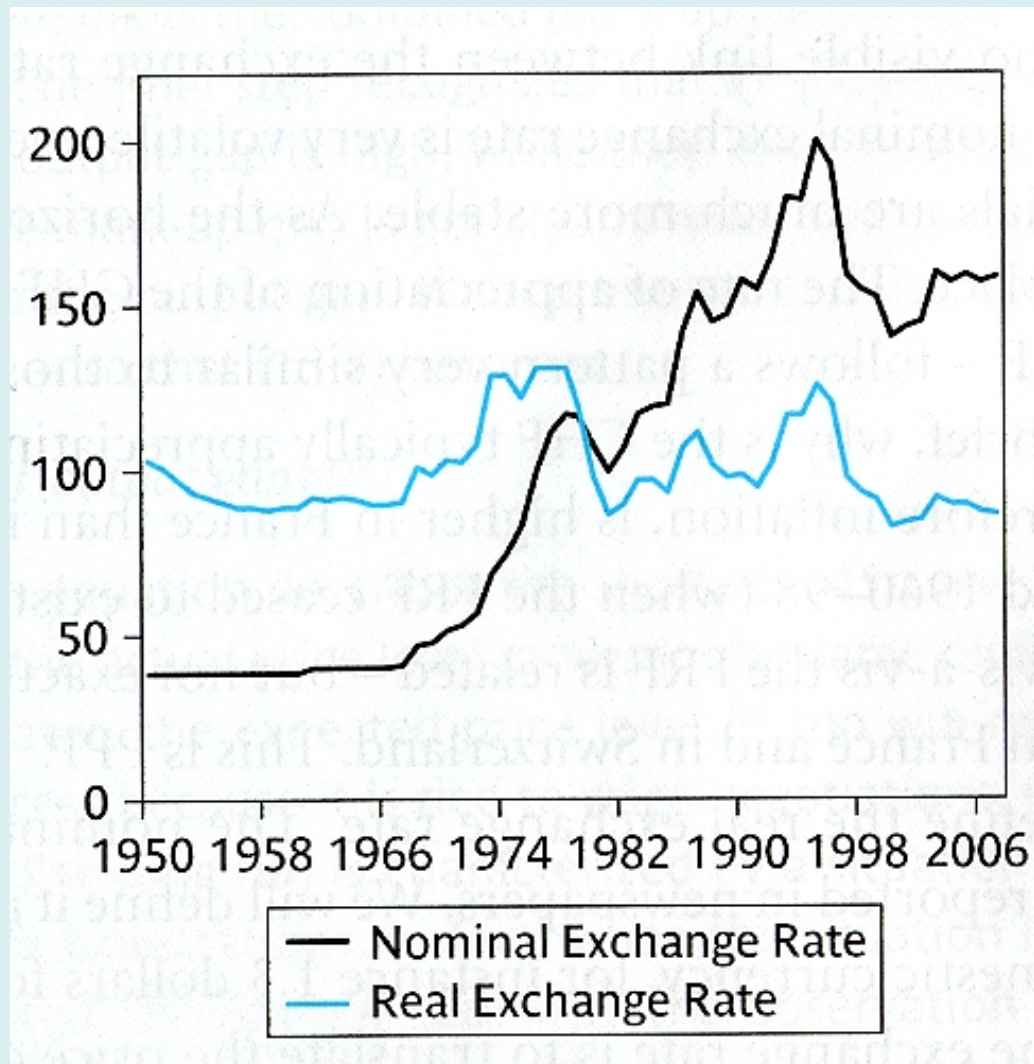
Sources: McDonald's; *The Economist*

Dolgi rok (2): pariteta kupne moči

- Realni devizni tečaj:
 - Definiran kot $\lambda = EP/P^*$
 - PPP: gibanja v E kompenzirajo gibanja v P/P^*
 - Torej je λ konstanten.
- Po PPP:
$$\frac{dE}{E} = \frac{dP^*}{P^*} - \frac{dP}{P}$$
- Seveda v realnosti to ne drži popolnoma

Dolgi rok (2): pariteta kupne moči

Nemčija in VB (1950-2007) – £/DM

Kratek rok: IS – LM

Na dolgi rok nominalne kategorije ne vplivajo na realne kategorije.

Na kratek rok je drugače!

IS – LM

Opisuje hkratno ravnotežje na trgu dobrin in na denarnem trgu.

Ob predpostavki konstantnih cen.

Kratek rok: IS – LM

Denarni trg, IS, LM in skupno ravnotežje.

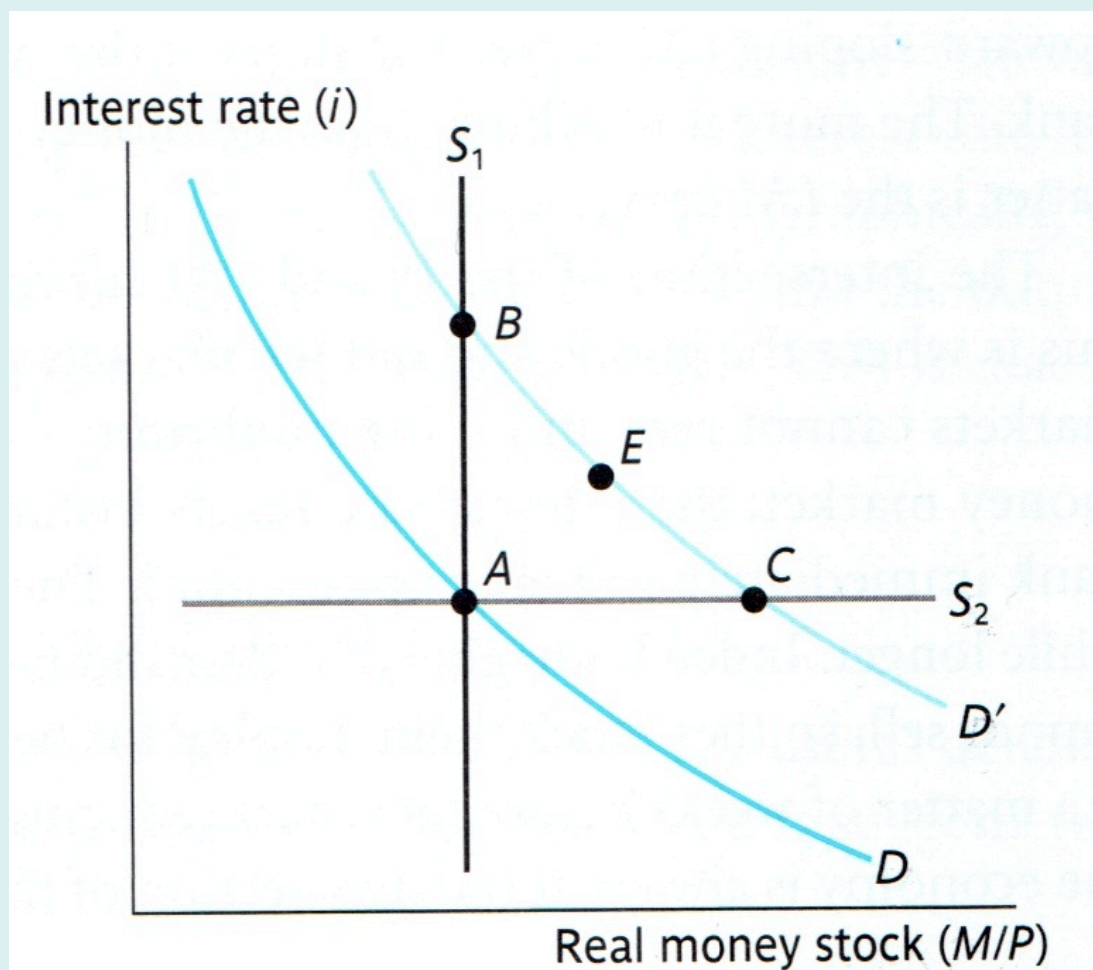
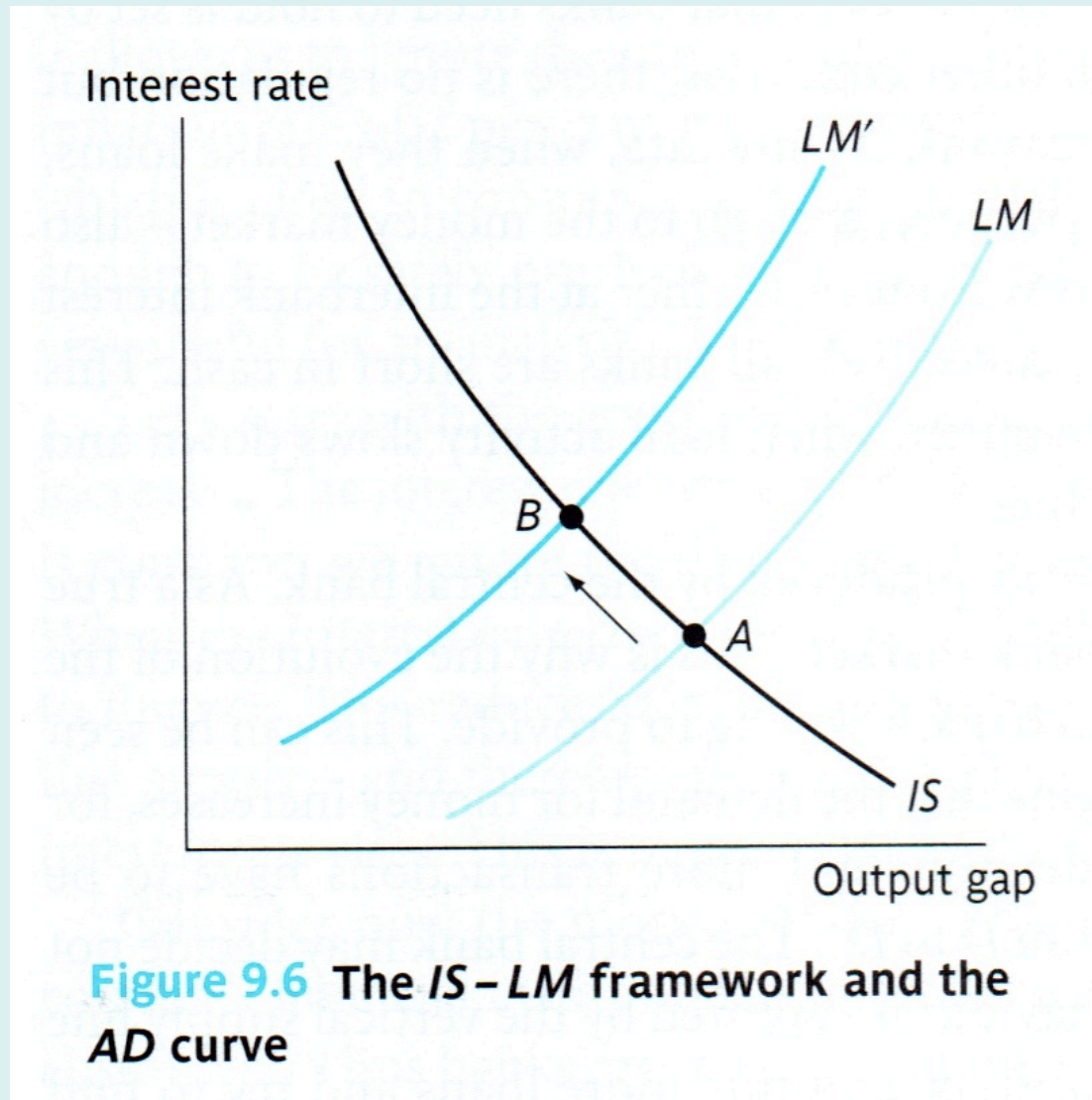

Figure 9.5 The money market

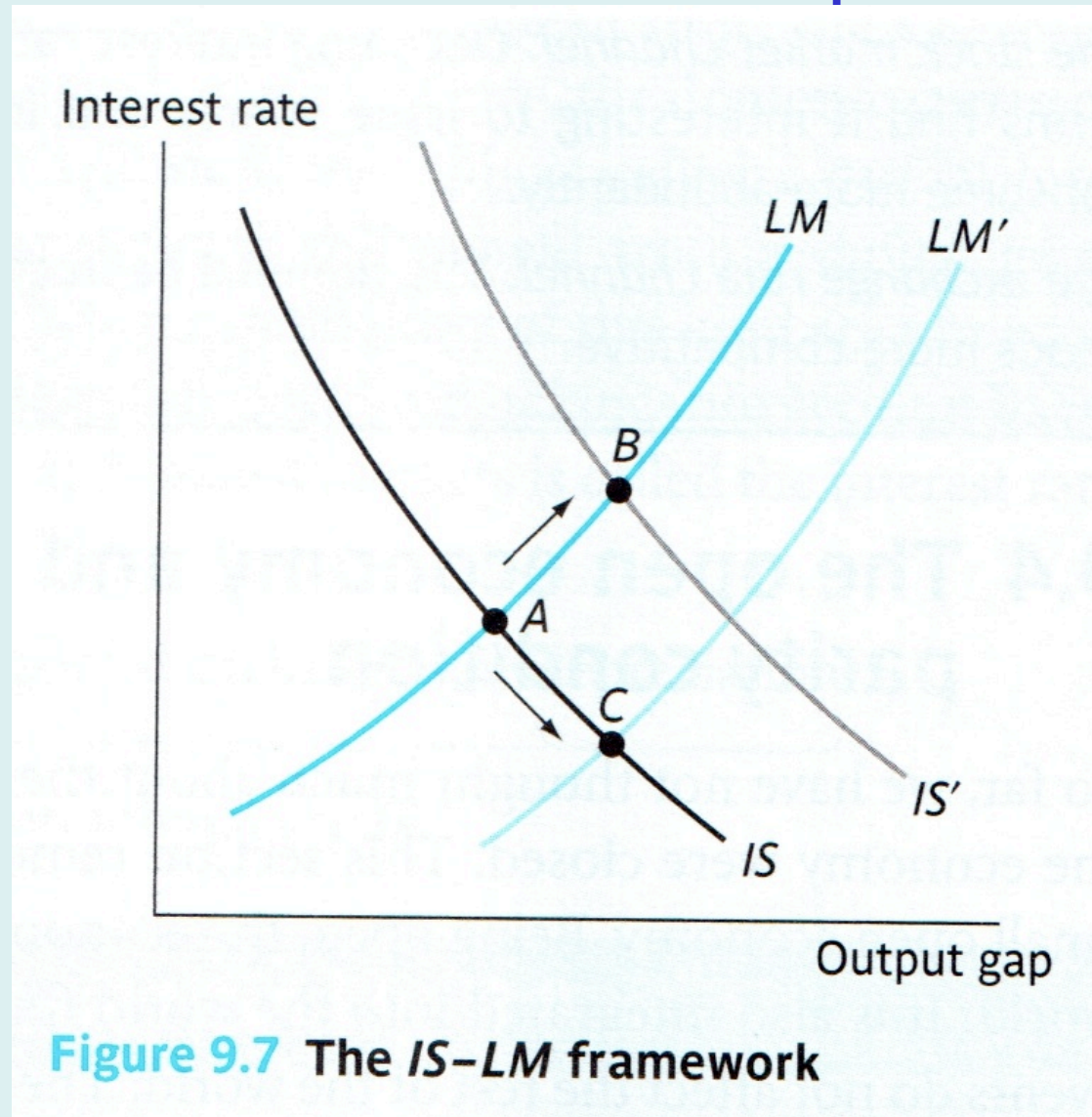
Kratek rok: IS – LM

IS – LM in AD krivulja.

Kratek rok: IS – LM

Učinki monetarne in fiskalne politike.

Kratek rok: IS – LM

- Denarna politika ima učinek na kratek rok!
- Denar na kratek rok ni nevtralen.

Monetarna politika vpliva na gospodarstvo preko vpliva na:

- obrestno mero,
- posojila,
- delniške trge,
- devizni tečaj.

Odprto gospodarstvo in pariteta obrestnih mer

Odprto malo gospodarstvo

Dogajanja v domačem gospodarstvu ne vplivajo na ostali svet

Vpeto v mednarodno menjavo dobrin (izvoz in uvoz) - pomembno kaj se dogaja z deviznim tečajem.

Vpeto v mednarodne finančne trge (prost pretok kapitala)

Odprto gospodarstvo in pariteta obrestnih mer

Pariteta obrestnih mer:

domača obrestna mera = tuja obrestna mera
+ pričakovana deprecijacija deviznega
tečaja

Drži le če je pretok kapitala prost!

Monetarna politika in režim deviznega tečaja

Režim deviznega tečaja

fleksibilen devizni tečaj

fiksen devizni tečaj

IS – LM s prostim pretokom kapitala

Monetarna politika in fleksibilni devizni tečaj

Učinek preko deviznega tečaja

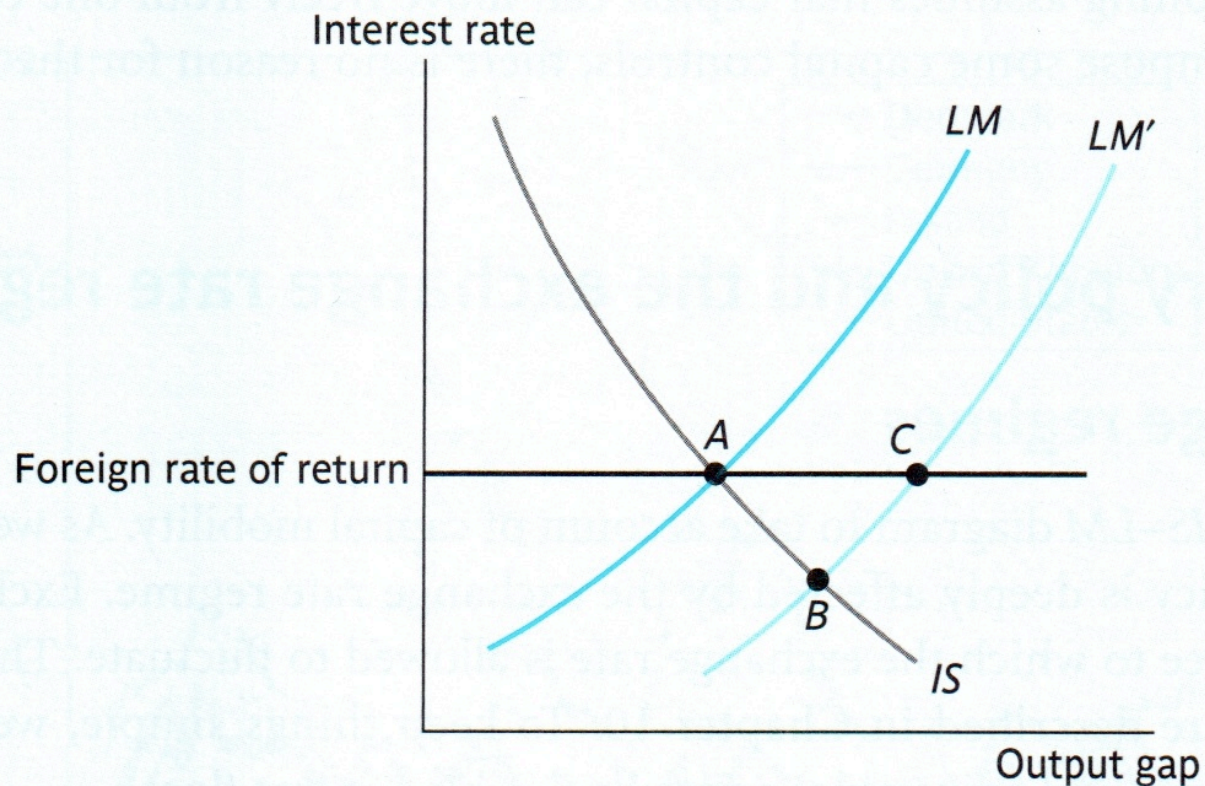

Figure 9.9 Monetary policy with capital mobility

Monetarna politika in fiksni devizni tečaj

Ni avtonomne monetarne politike

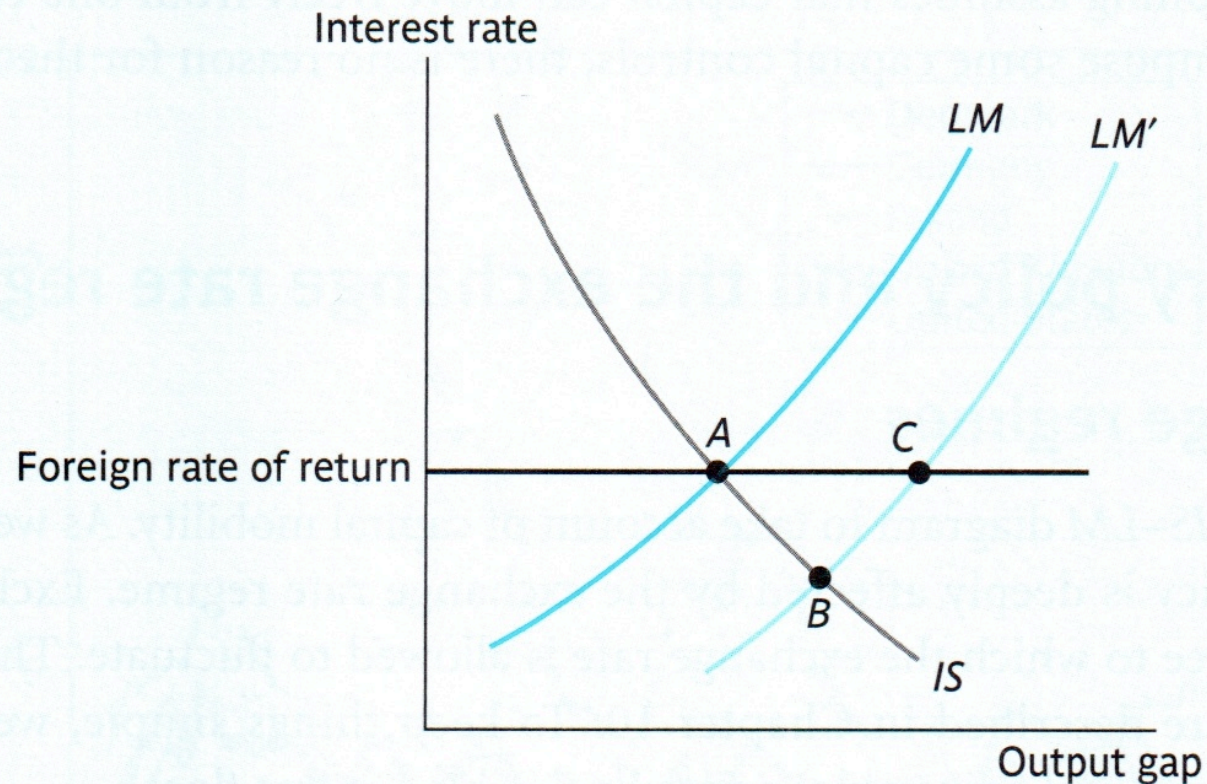

Figure 9.9 Monetary policy with capital mobility